

POVIJESNI RAZVOJ ZAŠTITE OD POŽARA

- ❑ Uporaba vatre u početku za rasvjetu i grijanje, pripremanje hrane, a potom i u metalurgiji, jedna je od osnovnih tekovina evolucije koja čovjeka izdvaja od ostalih bića. Ali od početka čovjekovog korištenja vatre, on se ujedno i bori s njom kao izvorom opasnosti. Zaštita od požara stara je koliko i poznavanje vatre. Čovjek se oduvijek odupirao opasnostima od vatre preventivnim propisima i tehničkim dostignućima svoga vremena. Ta pradávná potreba za postojanjem organizirane zaštite od požara rezultirala je pojavom prvih vatrogasnih organizacija u svijetu.

- ❑ Organizacija vatrogastva u Hrvatskoj ima svoju pretpovijest koja se temelji na razvoju ukupne zaštite od požara i vatrogastva na području Hrvatske. Usporedno s razvojem zaštite od požara i vatrogasne organizacije, Rimljani su unapređivali i preventivne mjere zaštite koje su bile dijelom urbanističkih i građevinskih propisa. Rimska služba nastojala je organizaciju vatrogasne službe uspostaviti i u svojim pokrajinama, pa tako i na području današnje Hrvatske.

- Stanovništvo srednjovjekovnih gradova i naselja nastojalo se suprotstavljati požarnoj stihiji organizacijom ljudi za gašenje, preventivnim mjerama za sprječavanje požara, pa i propisima. Protupožarne su uredbe određivale način gradnje kuća, građevinske materijale za pokrivanje zgrada i potrebnu vatrogasnu opremu za gašenje. Stoga se već odavno nastojalo da se u borbi s vatrom privuku organizirane grupe stanovništva, koje su se prema svom stupnju razvoja osposobljavale, specijalizirale za obranu od požara.

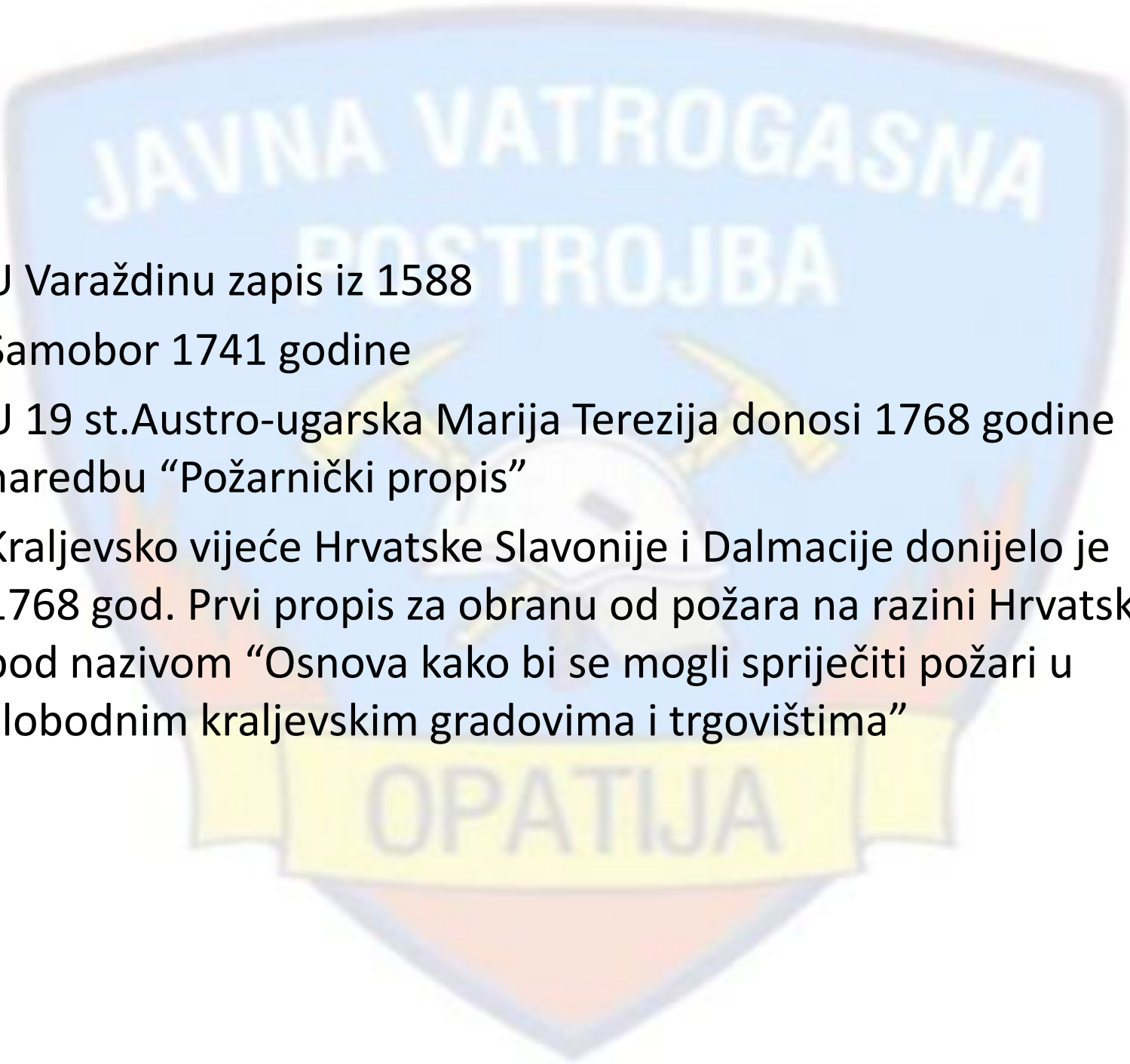
- ❑ Služba za zaštitu od požara postojala je i prije organiziranih jedinica, samo što je pripadala u službu cehova koji su najviše koristili vatru za proizvodnju i noćnih čuvara, koji su postojali u svim gradovima. Pored ostalog, čuvari su imali zadatak da čuvaju grad od požara. Oprema vatrogasaca je bila na razini razvoja društva. Napredak uspješnosti gašenja požara zabilježen je početkom 16. st. izradom prve ručne pumpe s polugom, a za njen prijevoz koristila se konjska zaprega. Izumom parnog stroja započela je i proizvodnja vatrogasnih vozila i pumpi koje su se kasnije ugrađivale u njih.

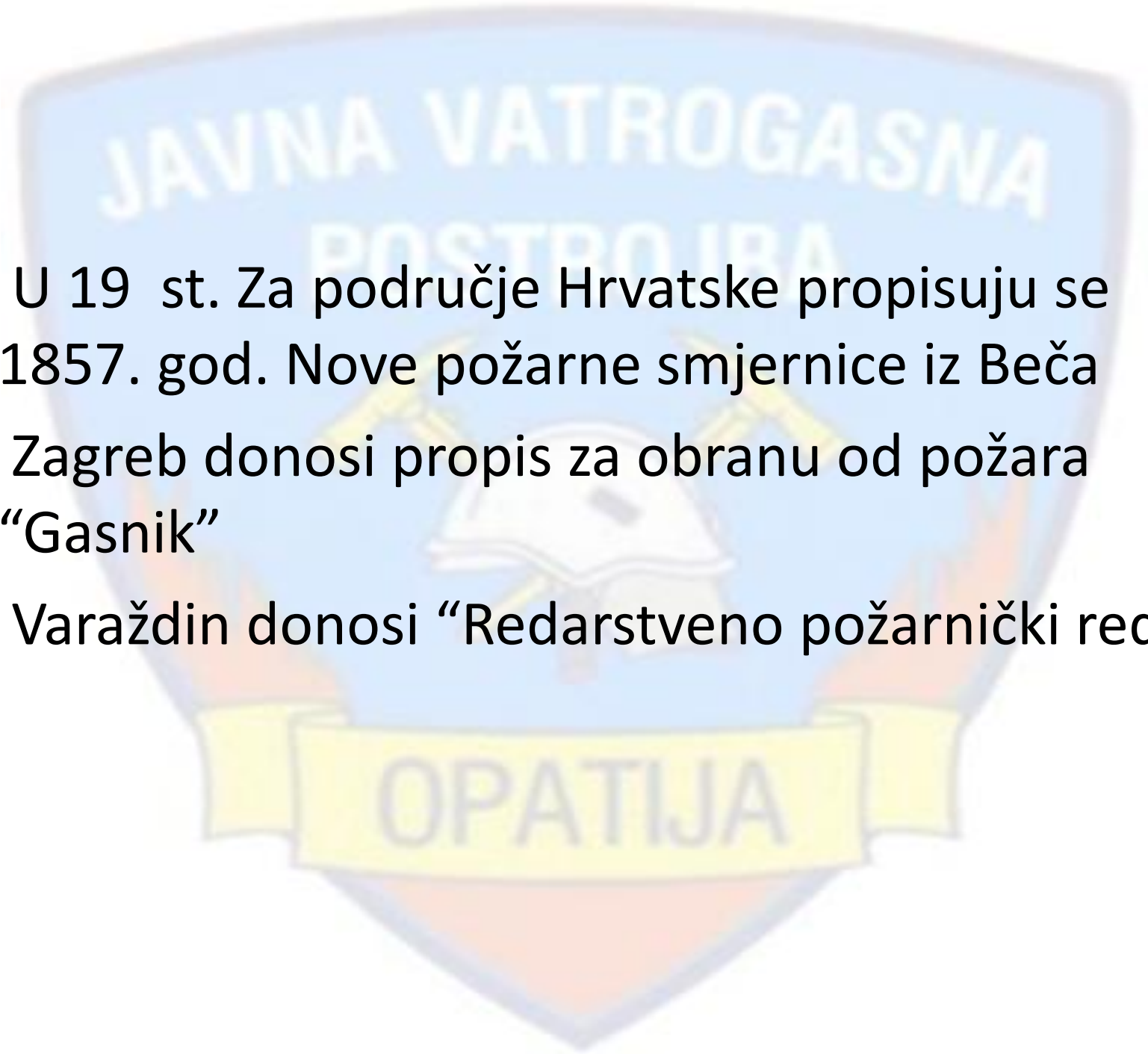

PRVI PROPISI O VATROGASTVU

- ❑ Prve pisane odredbe vezane uz zaštitu od požara nalazimo u Statutu Dubrovačke Republike iz 1272. godine. Jedna od odredaba propisivala je “da nitko unutar gradskih zidina ne smije imati kuću prekrivenu slamom”.

-
- The logo is a shield-shaped emblem. At the top, the text "JAVNA VATROGASNA" is written in a large, white, sans-serif font. Below it, "POSTROJBA" is written in a similar font. In the center, there is a circular emblem containing a fire hydrant and a fire hose. At the bottom of the shield, a yellow banner contains the word "OPATIJA" in a large, white, sans-serif font. The background of the shield is light blue.
- U Varaždinu zapis iz 1588
  - Samobor 1741 godine
  - U 19 st. Austro-ugarska Marija Terezija donosi 1768 godine naredbu “Požarnički propis”
  - Kraljevsko vijeće Hrvatske Slavonije i Dalmacije donijelo je 1768 god. Prvi propis za obranu od požara na razini Hrvatske pod nazivom “Osnova kako bi se mogli spriječiti požari u slobodnim kraljevskim gradovima i trgovištima”

-
- U 19 st. Za područje Hrvatske propisuju se 1857. god. Nove požarne smjernice iz Beča
  - Zagreb donosi propis za obranu od požara “Gasnik”
  - Varaždin donosi “Redarstveno požarnički red”

Počeci dobrovoljnog vatrogastva u Hrvatskoj

- ❑ Počeci dobrovoljnog vatrogastva, kakvo poznajemo danas, sežu u 1864. god. Te godine, 17. lipnja, osnovan je Prvi hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu, tj. Dobrovoljno vatrogasno društvo sa 156 članova čiji je osnivač bio turpijarski radnik Oton Mayer. Usporedbe radi, prva dobrovoljna vatrogasna društva na europskom kontinentu osnovana su u njemačkim gradovima i to 1841.god. U Meissenu te 1846.god. u Durlachu.

Počeci profesionalnog vatrogastva u Hrvatskoj

- Polovinom 19. stoljeća
- Najstarija – Gradski vatrogasni zbor Rijeka 1863. godine
- 1878. godine Pula
- 1910. godine Zagreb

Osnivanje vatrogasnih zajednica, naknadništvo i osposobljavanje

- ❑ Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica osnovana je 1876.god., a prvi predsjednik bio je **Gjuro Stjepan Deželić**.
- ❑ Prvi priručnik za osposobljavanje, *Obučevnik za dobrovoljne vatrogasce*, izdan je 1882.god., a prvi hrvatski vatrogasni tečaj održan je 1891.god.

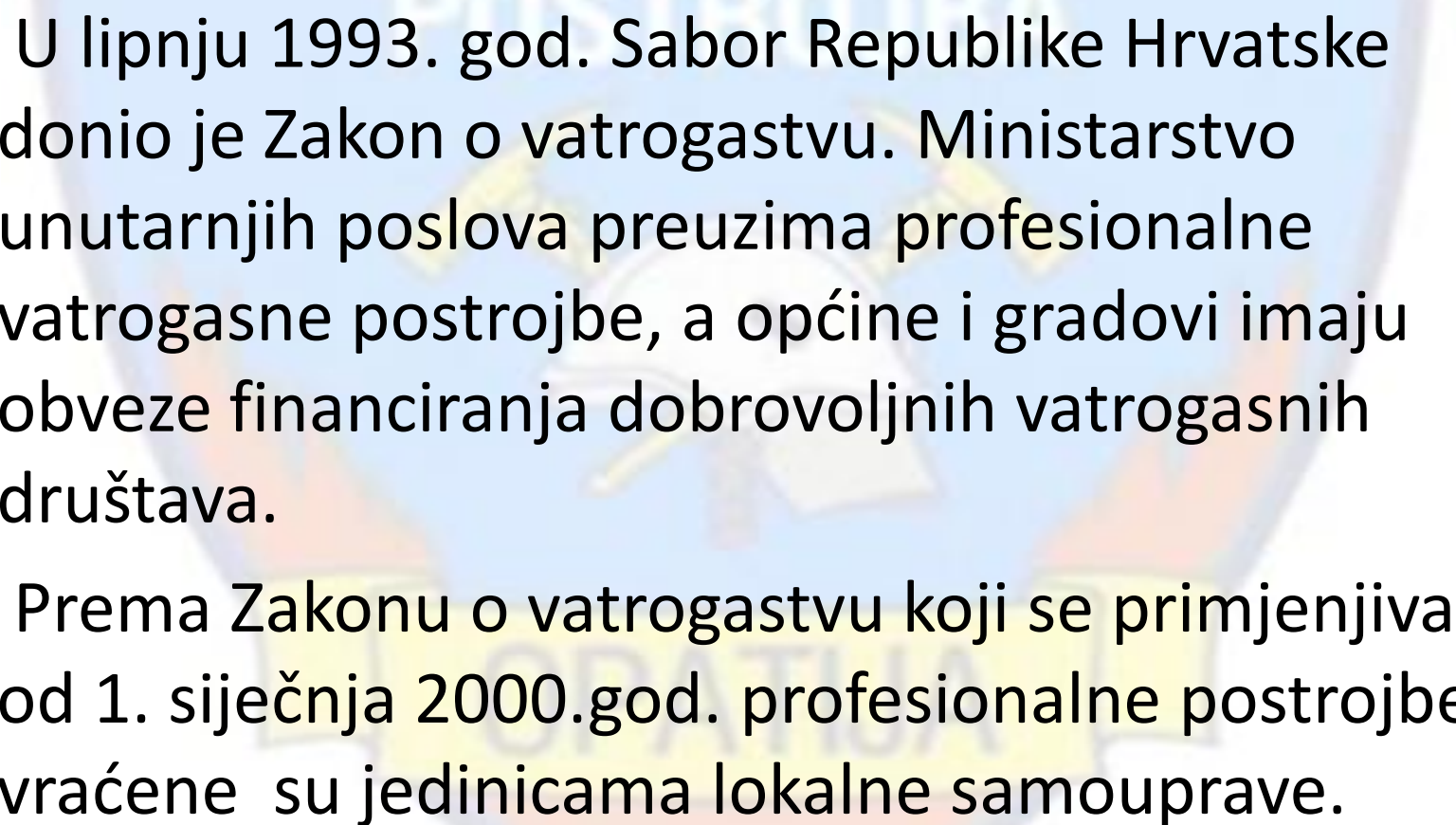
Normativno reguliranje vatrogasne djelatnosti

- ❑ Zakon o organizaciji vatrogastva Kraljevine Jugoslavije donesen je 1933. god.
- ❑ Zakonom vatrogasne organizacije dobivaju svoj pravni status premda se sputava svaka sloboda i inicijativa u vatrogastvu. Režimska kontrola organizacije konačno rezultira 1937. raskidom Vatrogasne zajednice Savske banovine s Vatrogasnim savezom Kraljevine Jugoslavije.
- ❑ Nakon Drugog svjetskog rata Obnova poratnog vatrogastva otpočela je pod okriljem povjerenika za vatrogastvo i donošenjem Zakona o organizaciji Narodne milicije 1946. Međutim, desetljećima stara tradicija dobrovoljnog vatrogastva u Hrvatskoj potvrđena je nekoliko godina potom donošenjem Zakona o dobrovoljnim vatrogasnim društvima NRH 1948. i osnivanjem Saveza dobrovoljnih vatrogasnih društava 1949. U takvim se okolnostima i profesionalno vatrogastvo izdvaja iz Narodne milicije 1954. Na Kongresu vatrogasaca Hrvatske 1955. potvrđeno je zajedništvo profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca pod okriljem Vatrogasnog saveza Hrvatske. Kao krovna vatrogasna organizacija, Vatrogasni savez je pridonio do kraja osamdesetih godina uzletu vatrogastva na svim područjima preventivnog, operativnog, strukovnog i društvenog rada.

- ❑ Vatrogasni savez Hrvatske u srpnju 1991. donosi Upute za djelovanje vatrogasne organizacije Republike Hrvatske u izvanrednim okolnostima, ratnim sukobima i terorističkim aktivnostima koje mogu izazvati požare, eksplozije, nesreće i drugo.

-
- ❑ U lipnju 1993. god. Sabor Republike Hrvatske donio je Zakon o vatrogastvu. Ministarstvo unutarnjih poslova preuzima profesionalne vatrogasne postrojbe, a općine i gradovi imaju obveze financiranja dobrovoljnih vatrogasnih društava.
  - ❑ Prema Zakonu o vatrogastvu koji se primjenjivao od 1. siječnja 2000.god. profesionalne postrojbe vraćene su jedinicama lokalne samouprave.

ZAKON O VATROGASTVU

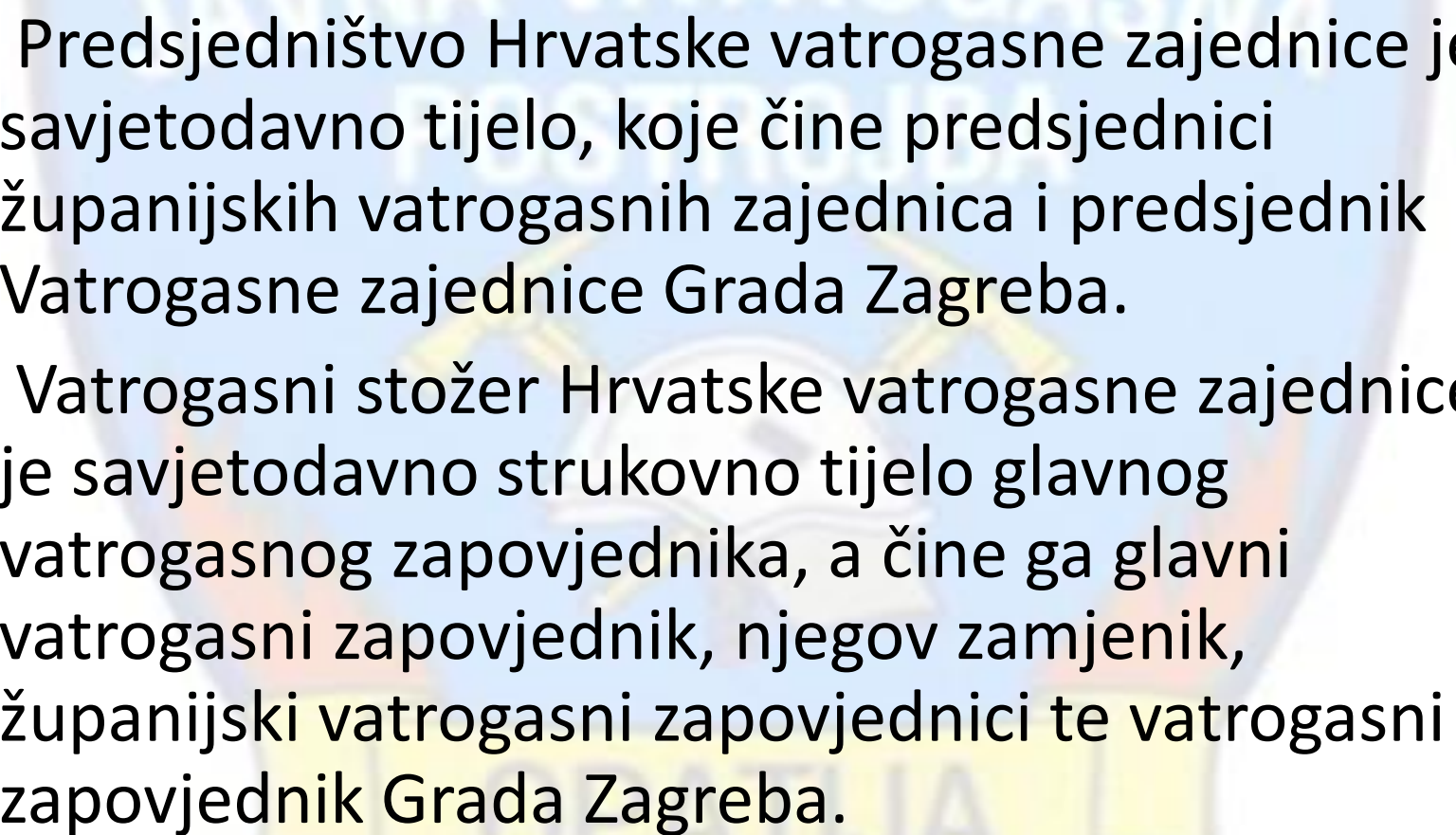
- ❑ Od 01.01.2020.godine na snazi je novi Zakon o vatrogastvu prema kojem se uređuje sustav vatrogastva u Republici Hrvatskoj, a osobito uvjeti i način ustrojavanja vatrogasnih tijela i organizacija na nacionalnoj, područnoj i lokalnoj razini, njihove obveze u području vatrogastva, osnivanje, način upravljanja i djelovanja vatrogasnih postrojbi, radnopravni status profesionalnih vatrogasaca i pravni status dobrovoljnih vatrogasaca, vatrogasne intervencije, prava i obveze kod vođenja vatrogasnih intervencija te zaštita na radu pri vatrogasnim intervencijama, školovanje, osposobljavanje i usavršavanje u sustavu vatrogastva, financiranje vatrogastva na svim razinama te nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

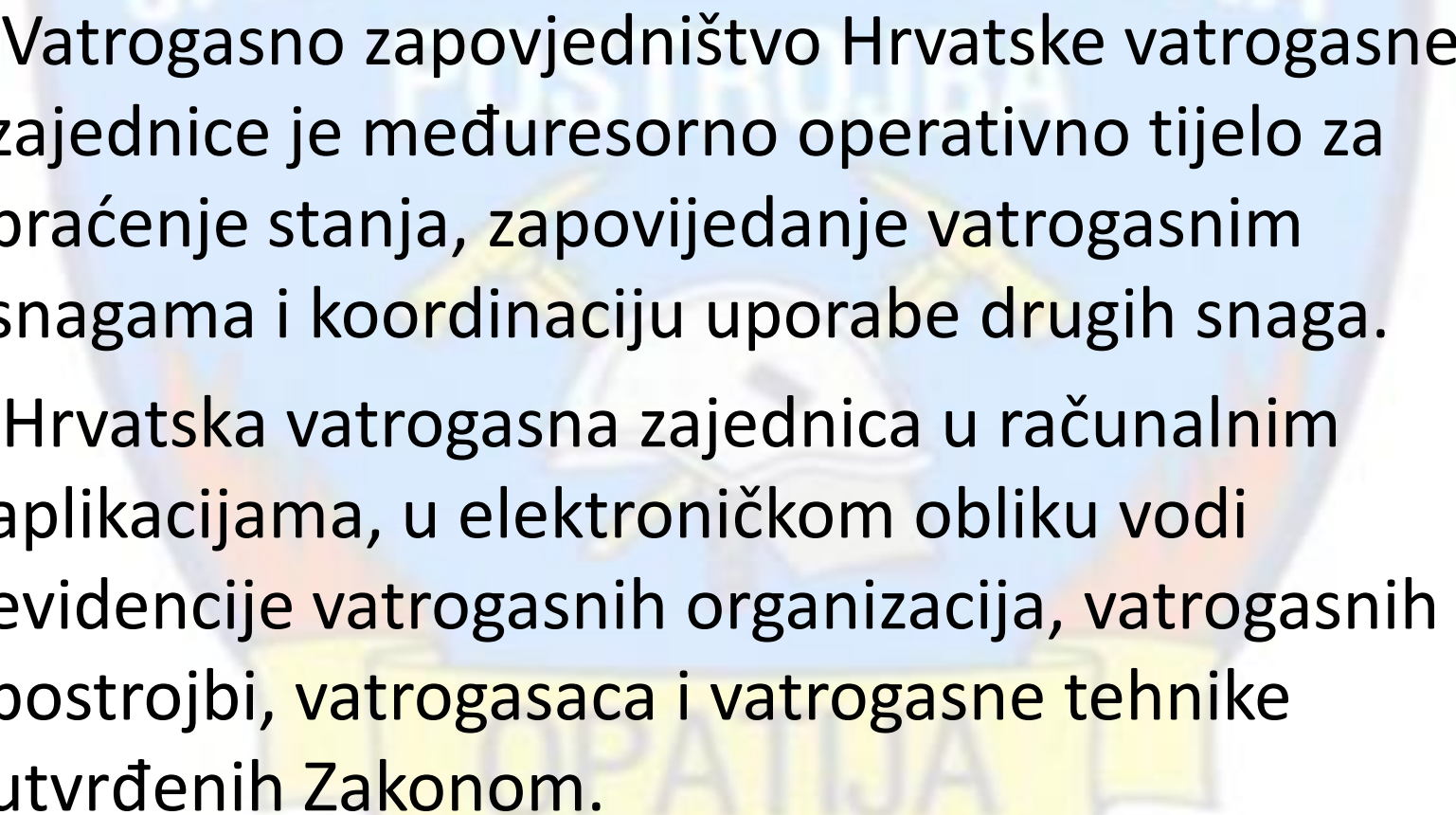
Vatrogasna djelatnost propisana je u čl.1. Zakona o vatrogastvu koji glasi:

- Vatrogasna djelatnost je sudjelovanje u provedbi preventivnih mjera zaštite od požara i tehnoloških eksplozija, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom i tehnološkom eksplozijom, pružanje tehničke pomoći u nezgodama i opasnim situacijama te obavljanje drugih poslova u nesrećama, ekološkim i inim nesrećama, a provodi se na kopnu, moru, jezerima i rijekama.
- Vatrogasna djelatnost je neprofitna, stručna i humanitarna djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku.
- Vatrogasnu djelatnost obavljaju isključivo vatrogasne postrojbe i vatrogasne organizacije.

Hrvatska vatrogasna zajednica

- Hrvatska vatrogasna zajednica je središnji državni ured nadležan za vatrogastvo, kojem je na čelu glavni vatrogasni zapovjednik.
- Glavni vatrogasni zapovjednik odgovoran je Vladi Republike Hrvatske za zakonitost rada Hrvatske vatrogasne zajednice te za opremljenost, organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogasnih organizacija, vatrogasnih postrojbi i vatrogasaca na području Republike Hrvatske.
- Glavnog vatrogasnog zapovjednika imenuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

-
- ❑ Predsjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice je savjetodavno tijelo, koje čine predsjednici županijskih vatrogasnih zajednica i predsjednik Vatrogasne zajednice Grada Zagreba.
  - ❑ Vatrogasni stožer Hrvatske vatrogasne zajednice je savjetodavno strukovno tijelo glavnog vatrogasnog zapovjednika, a čine ga glavni vatrogasni zapovjednik, njegov zamjenik, županijski vatrogasni zapovjednici te vatrogasni zapovjednik Grada Zagreba.

-
- ❑ Vatrogasno zapovjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice je međuresorno operativno tijelo za praćenje stanja, zapovijedanje vatrogasnim snagama i koordinaciju uporabe drugih snaga.
  - ❑ Hrvatska vatrogasna zajednica u računalnim aplikacijama, u elektroničkom obliku vodi evidencije vatrogasnih organizacija, vatrogasnih postrojbi, vatrogasaca i vatrogasne tehnike utvrđenih Zakonom.

Obrazovanje u sustavu vatrogastva

- ❑ Vatrogasna škola - Za potrebe obrazovanja u sustavu vatrogastva Republika Hrvatska osniva Državnu vatrogasnu školu.
- ❑ Za potrebe sustava vatrogastva te podizanja svijesti građana i djece provode se i drugi oblici obrazovanja putem seminara, tečajeva, radionica, vježbi.

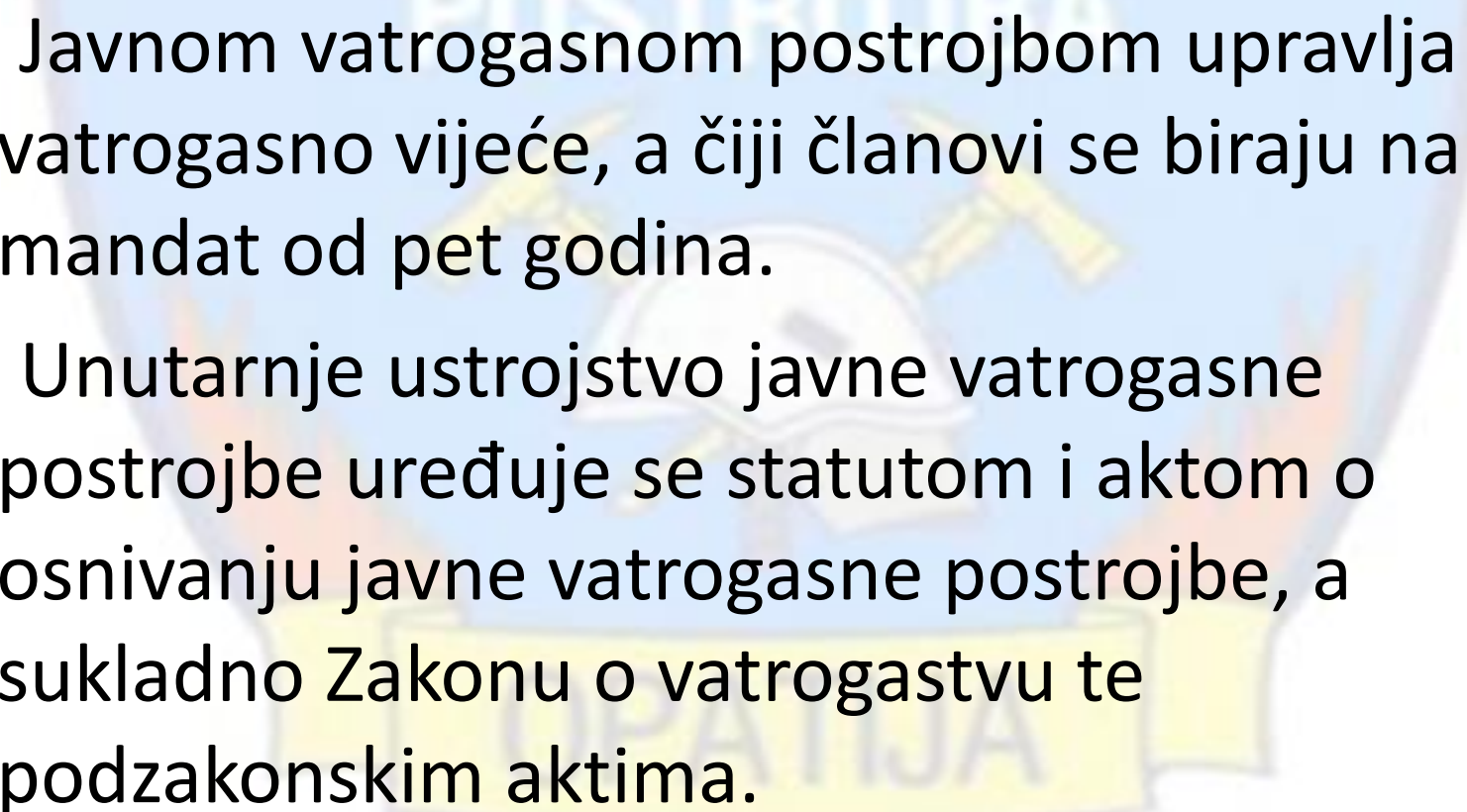
Vatrogasne postrojbe

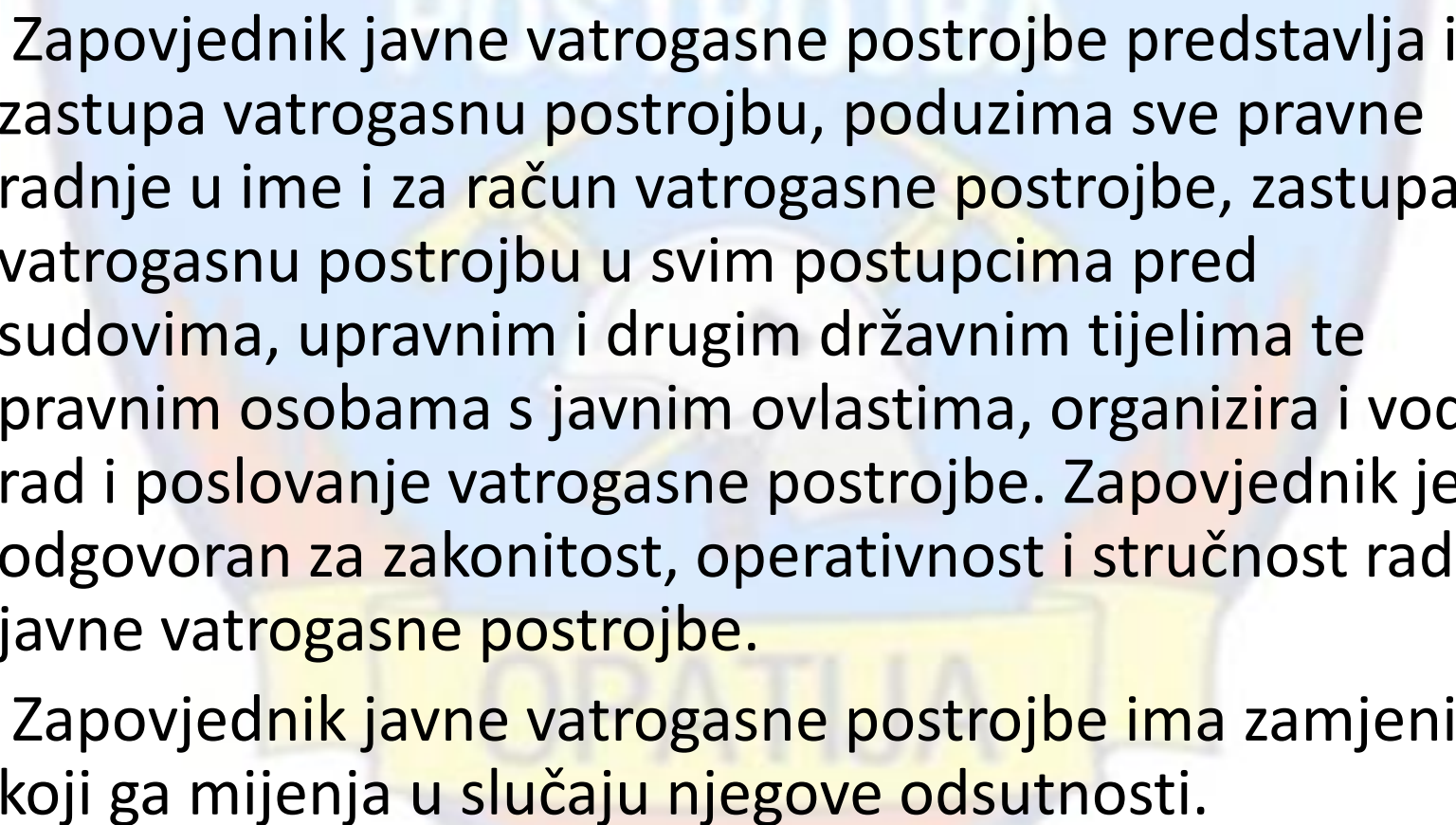
Vrste vatrogasnih postrojba

- ❑ Važećim Zakonom o vatrogastvu u čl.30. utvrđene su vatrogasne postrojbe koje neposredno obavljaju vatrogasnu djelatnost:
  1. javna vatrogasna postrojba
  2. postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva
  3. profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu
  4. postrojba dobrovoljnoga vatrogasnog društva u gospodarstvu
  5. vatrogasna postrojba vatrogasne zajednice županije odnosno Grada Zagreba
  6. intervencijska vatrogasna postrojba

Javna vatrogasna postrojba

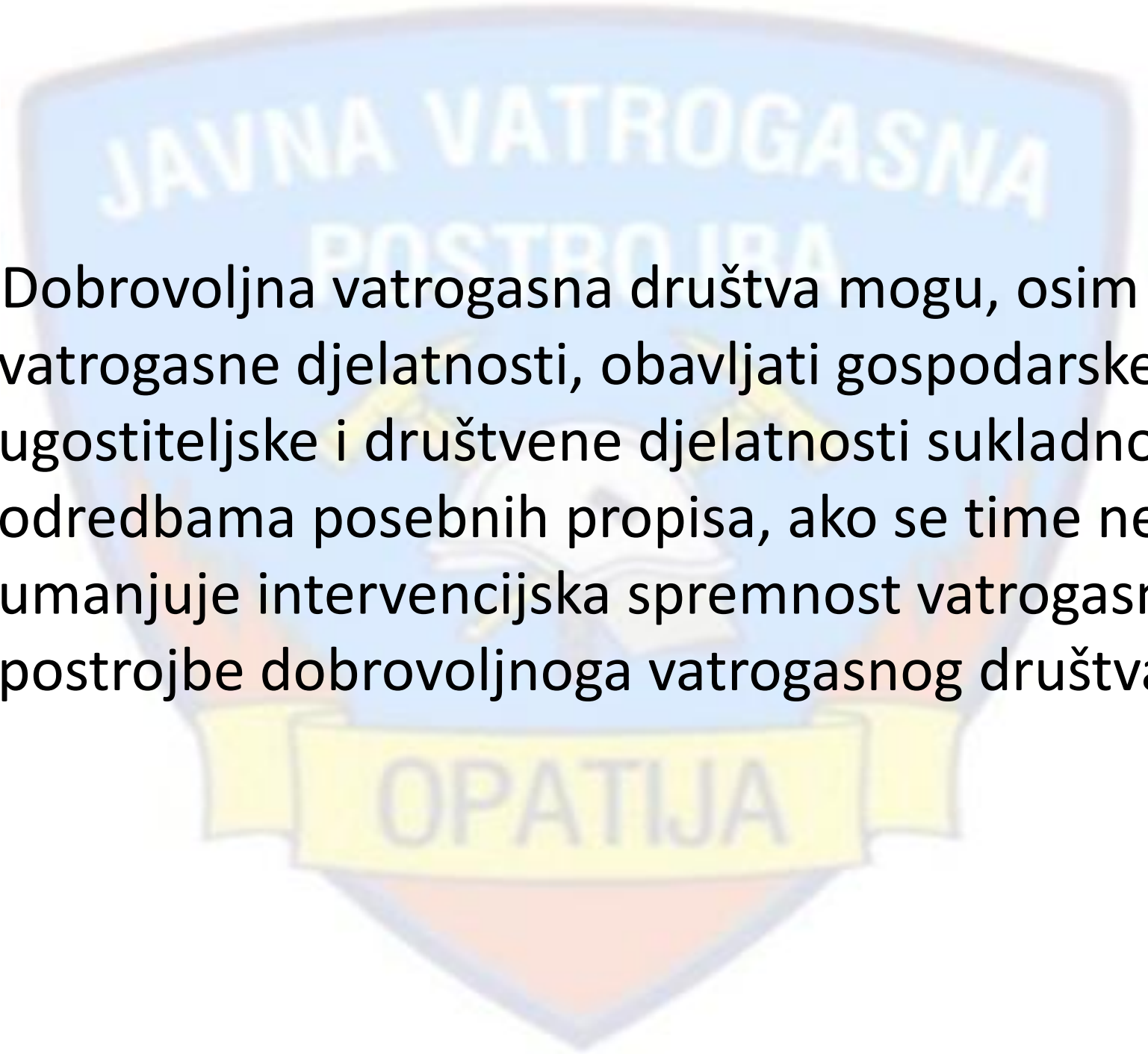
- ❑ Javna vatrogasna postrojba je nadležno tijelo za provedbu vatrogasne djelatnosti na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave, s pripadajućim ovlastima utvrđenim Zakonom.
- ❑ Javnu vatrogasnu postrojbu može osnovati i više jedinica lokalne samouprave odlukom o osnivanju predstavničkih tijela, a sporazumom na temelju odluka utvrđuju se međusobna prava i obveze sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje ustanova i odredbama Zakona o vatrogastvu te istodobno mogu osnovati i područnu vatrogasnu zajednicu.

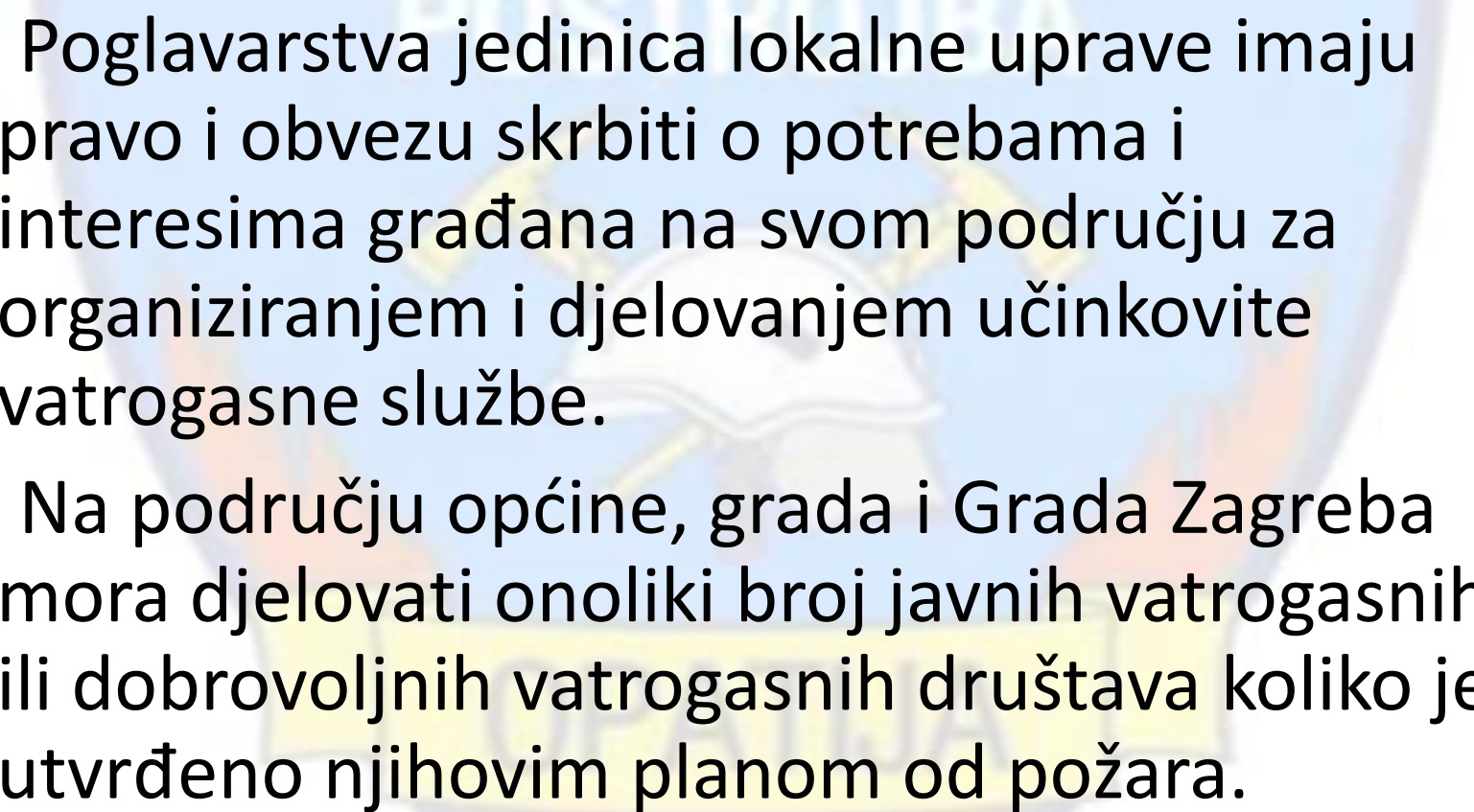
-
- ❑ Javnom vatrogasnom postrojbom upravlja vatrogasno vijeće, a čiji članovi se biraju na mandat od pet godina.
  - ❑ Unutarnje ustrojstvo javne vatrogasne postrojbe uređuje se statutom i aktom o osnivanju javne vatrogasne postrojbe, a sukladno Zakonu o vatrogastvu te podzakonskim aktima.

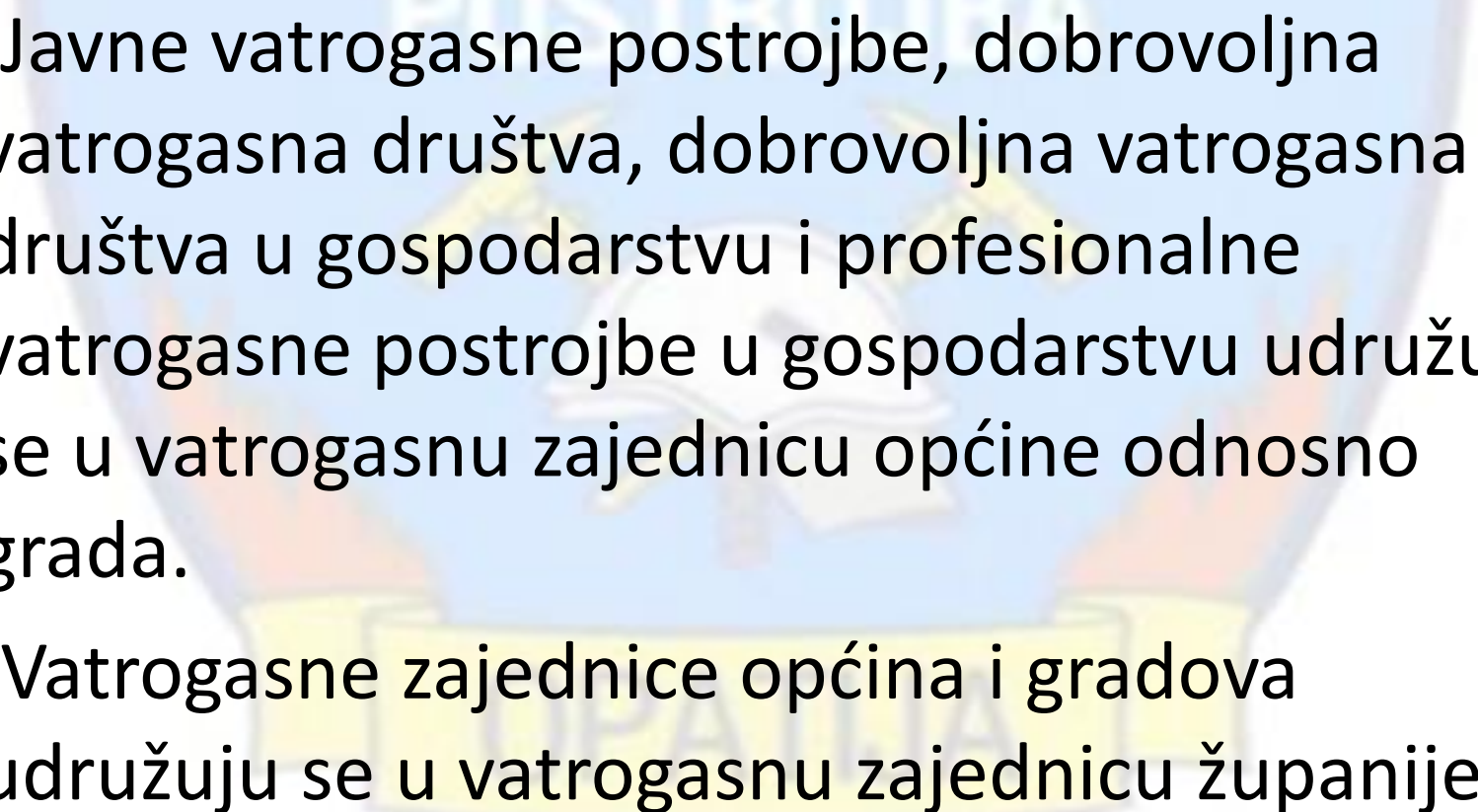
-
- ❑ Zapovjednik javne vatrogasne postrojbe predstavlja i zastupa vatrogasnu postrojbu, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun vatrogasne postrojbe, zastupa vatrogasnu postrojbu u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima, organizira i vodi rad i poslovanje vatrogasne postrojbe. Zapovjednik je odgovoran za zakonitost, operativnost i stručnost rada javne vatrogasne postrojbe.
  - ❑ Zapovjednik javne vatrogasne postrojbe ima zamjenika koji ga mijenja u slučaju njegove odsutnosti.

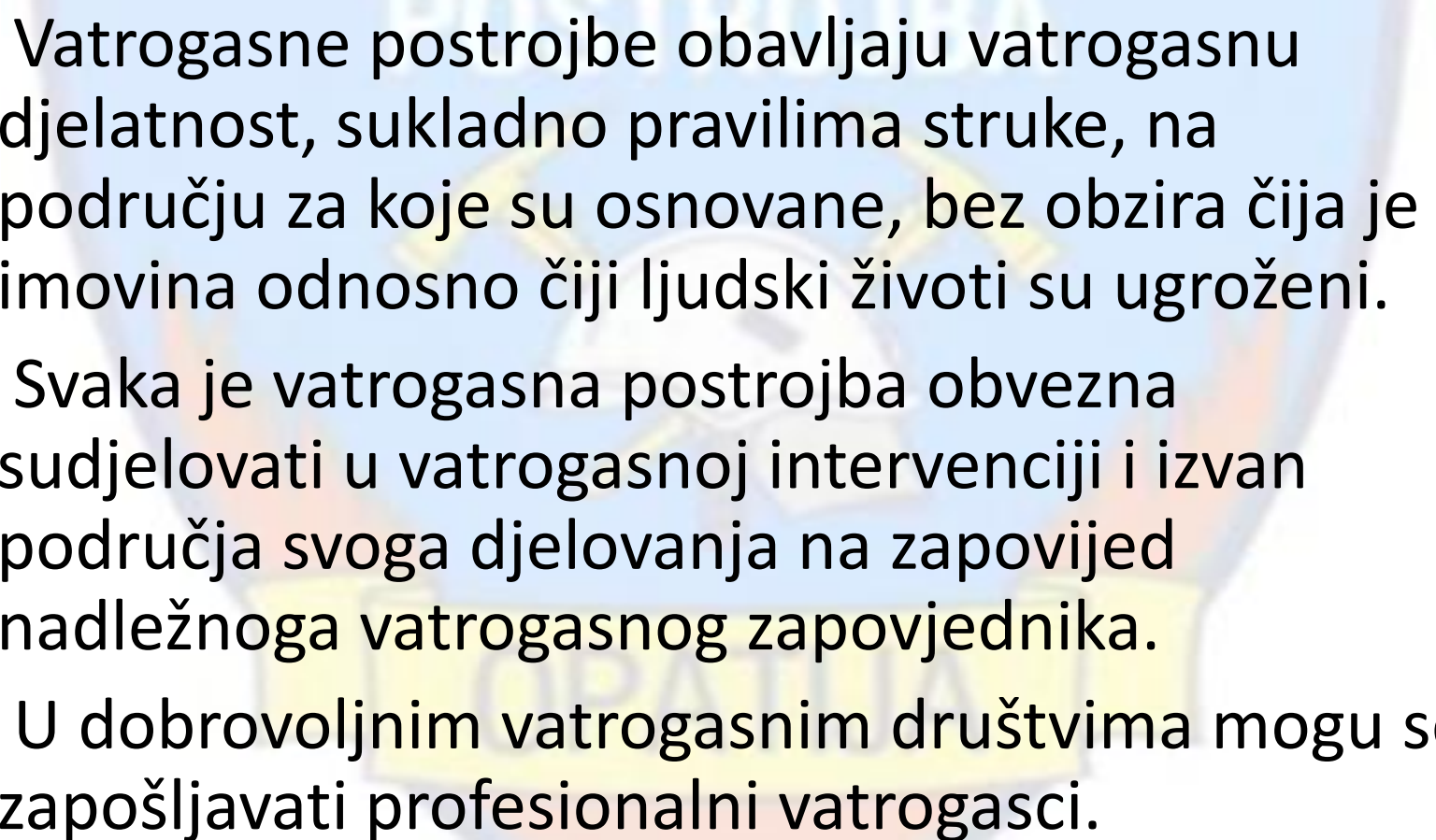
Dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice

- ❑ Dobrovoljno vatrogasno društvo osniva se, djeluje i prestaje s djelovanjem sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje udruga, ako Zakonom o vatrogastvu za pojedina pitanja nije drukčije određeno i samostalna je pravna osoba s ovlastima propisanim Zakonom.

-
- The logo is a shield-shaped emblem. The top part is blue with the text 'JAVNA VATROGASNA POSTROJBA' in white. The bottom part is yellow with the text 'OPATIJA' in blue. The shield is set against a light blue background.
- ❑ Dobrovoljna vatrogasna društva mogu, osim vatrogasne djelatnosti, obavljati gospodarske, ugostiteljske i društvene djelatnosti sukladno odredbama posebnih propisa, ako se time ne umanjuje intervencijska spremnost vatrogasne postrojbe dobrovoljnoga vatrogasnog društva.

-
- The background of the slide features a large, semi-transparent logo of the Croatian Fire Department. The logo is shield-shaped with a blue top section containing the text 'JAVNA VATROGASNA' and a yellow bottom section containing 'POSTROJBA'. In the center, there is a stylized fire helmet and a fire hydrant. The text 'JAVNA VATROGASNA' is written in white, and 'POSTROJBA' is written in black on the yellow background.
- ❑ Poglavarstva jedinica lokalne uprave imaju pravo i obvezu skrbiti o potrebama i interesima građana na svom području za organiziranjem i djelovanjem učinkovite vatrogasne službe.
  - ❑ Na području općine, grada i Grada Zagreba mora djelovati onoliki broj javnih vatrogasnih ili dobrovoljnih vatrogasnih društava koliko je utvrđeno njihovim planom od požara.

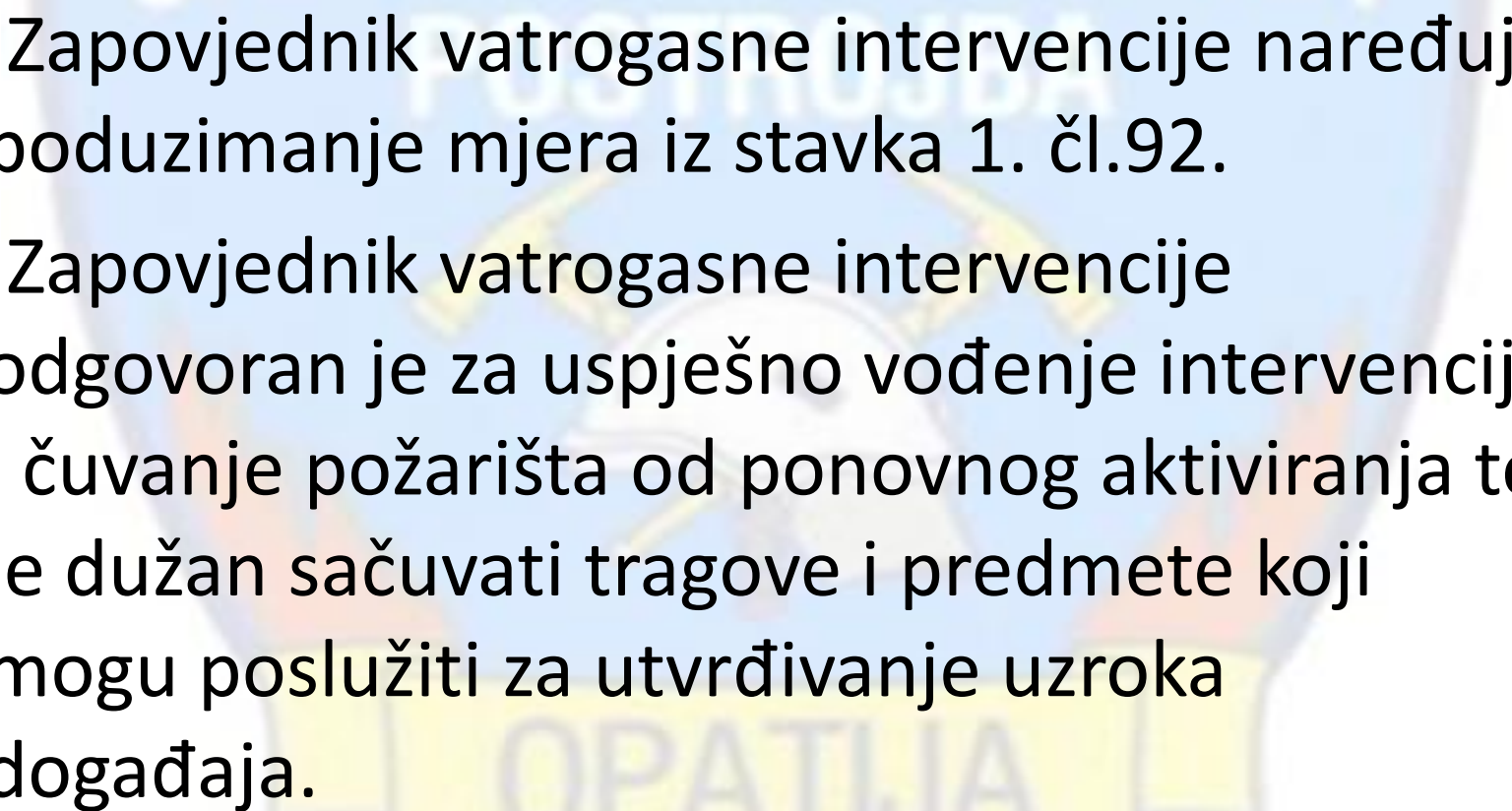
-
- ❑ Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva, dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu udružuju se u vatrogasnu zajednicu općine odnosno grada.
  - ❑ Vatrogasne zajednice općina i gradova udružuju se u vatrogasnu zajednicu županije.

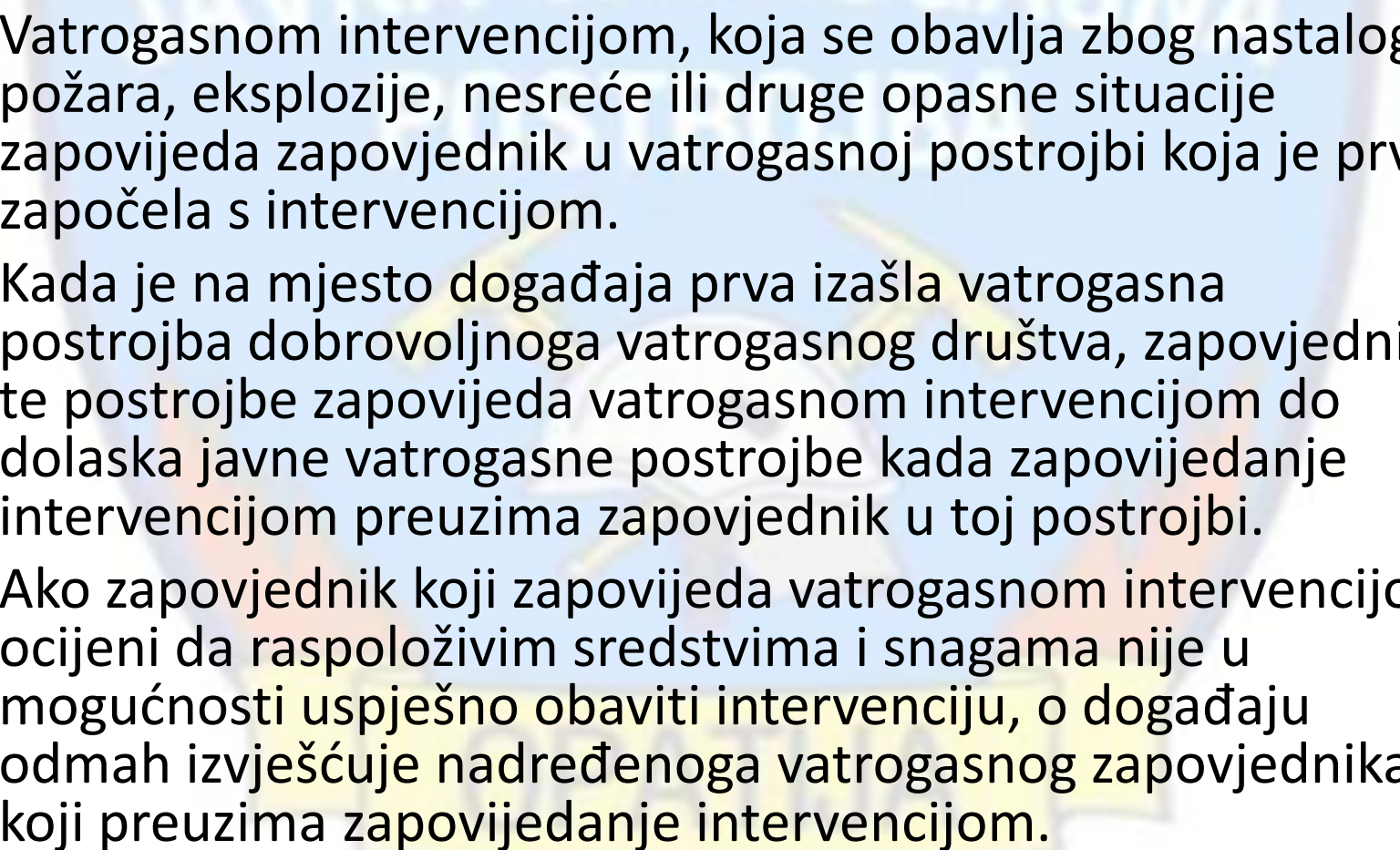
-
- ❑ Vatrogasne postrojbe obavljaju vatrogasnu djelatnost, sukladno pravilima struke, na području za koje su osnovane, bez obzira čija je imovina odnosno čiji ljudski životi su ugroženi.
  - ❑ Svaka je vatrogasna postrojba obvezna sudjelovati u vatrogasnoj intervenciji i izvan područja svoga djelovanja na zapovijed nadležnoga vatrogasnog zapovjednika.
  - ❑ U dobrovoljnim vatrogasnim društvima mogu se zapošljavati profesionalni vatrogasci.

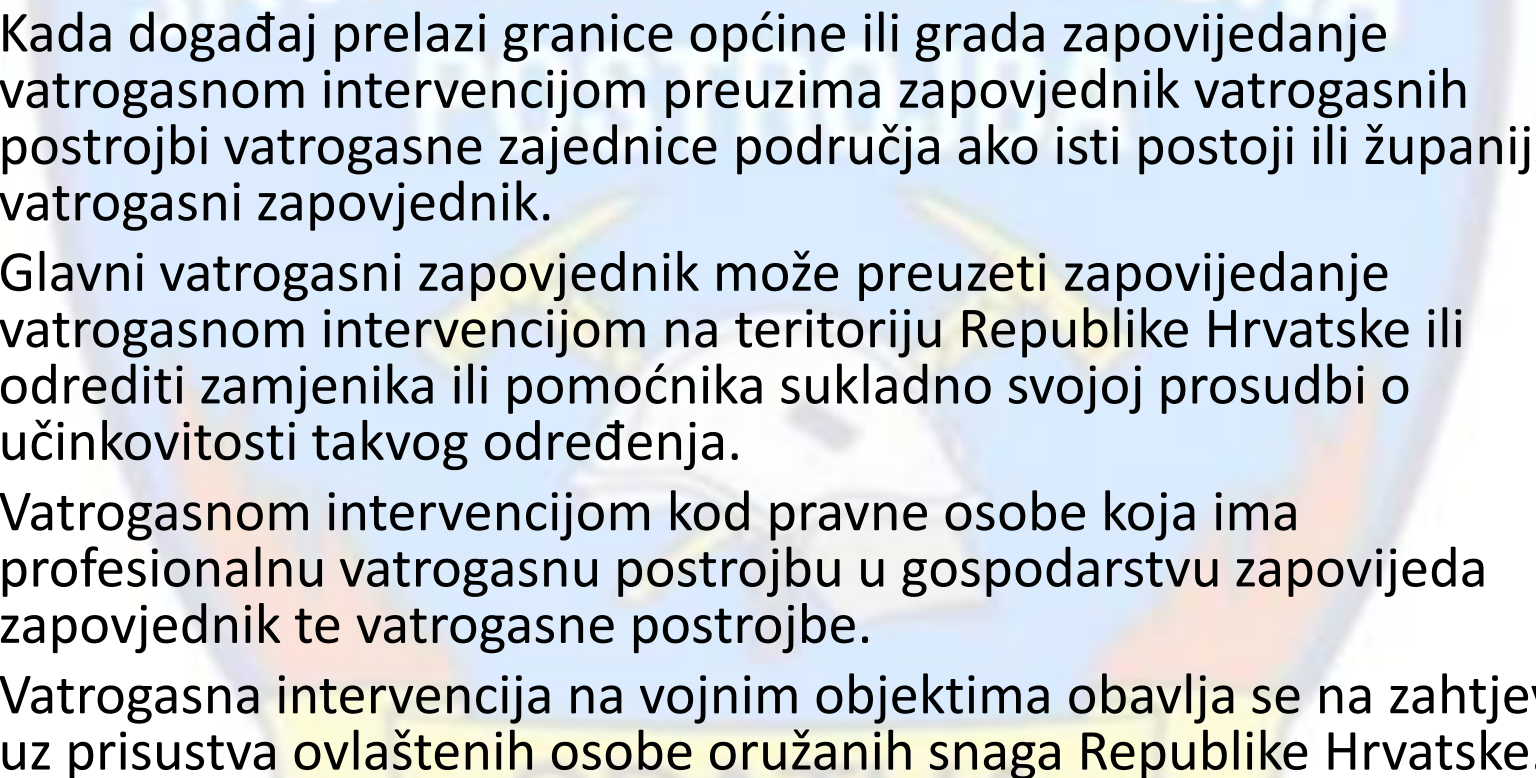
Vatrogasna postrojba u obavljanju vatrogasne intervencije ima sljedeće javne ovlasti:

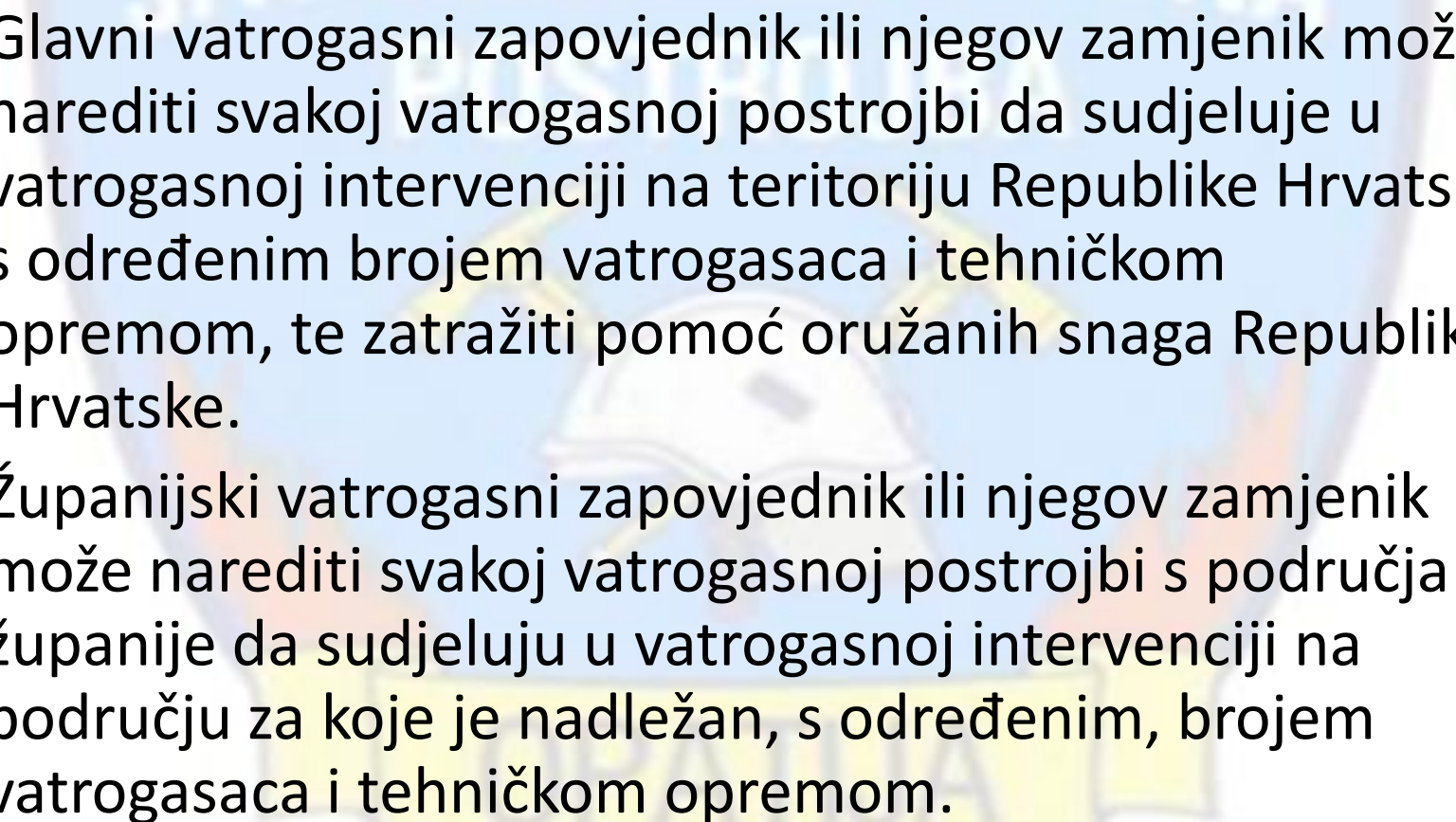
čl. 92.

1. zapovjediti ulazak u dom bez privole stanara, ako se otklanja izravna ozbiljna opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovine većeg opsega
2. zabraniti promet vozila i pristup nepozvanim osobama u blizini mjesta intervencije do dolaska policije
3. poduzimati potrebne mjere radi sprječavanja nastajanja štetnih posljedica
4. zapovjediti izmještanje osoba i ukloniti stvari iz susjednih građevina koje su ugrožene nastalim događajem
5. zapovjediti prekidanje dovoda električne energije i plina
6. zapovjediti djelomično ili potpuno ograničavanje dovoda vode potrošačima u zoni pojave požara ili čitavom naselju, radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara
7. koristiti vodu iz svih izvora, bez obzira kome pripadaju, bez plaćanja naknade
8. zapovjediti djelomično ili potpuno rušenje građevina preko kojih bi se požar mogao proširiti, ako se širenje požara ne može spriječiti na drugi način
9. zapovjediti privremeno korištenje tuđeg prometnog sredstva radi prijevoza osoba stradalih u događaju u najbližu zdravstvenu ustanovu ili radi prijevoza osoba na mjesto događaja
10. zapovjediti izmještanje vozila koja ometaju izvršenje vatrogasne intervencije
11. zapovjediti da sve sposobne osobe koje se zateknu u blizini intervencije pomažu vatrogasnoj postrojbi, u skladu s njihovim znanjima i sposobnostima, s vozilima, oruđem i drugim prikladnim sredstvima koja posjeduju

-
- The logo is a shield-shaped emblem. At the top, it says 'JAVNA VATROGASNA' in white letters on a blue background. Below that, there is a yellow banner with the word 'OPATIJA' in blue letters. The shield is divided into four quadrants by a blue cross, with red and yellow colors in the quadrants. In the center of the cross is a fire hydrant. The text 'VATROGASNA' is also visible in the background.
- Zapovjednik vatrogasne intervencije naređuje poduzimanje mjera iz stavka 1. čl.92.
  - Zapovjednik vatrogasne intervencije odgovoran je za uspješno vođenje intervencije i čuvanje požarišta od ponovnog aktiviranja te je dužan sačuvati tragove i predmete koji mogu poslužiti za utvrđivanje uzroka događaja.

-
- ❑ Vatrogasnom intervencijom, koja se obavlja zbog nastalog požara, eksplozije, nesreće ili druge opasne situacije zapovijeda zapovjednik u vatrogasnoj postrojbi koja je prva započela s intervencijom.
  - ❑ Kada je na mjesto događaja prva izašla vatrogasna postrojba dobrovoljnoga vatrogasnog društva, zapovjednik te postrojbe zapovijeda vatrogasnom intervencijom do dolaska javne vatrogasne postrojbe kada zapovijedanje intervencijom preuzima zapovjednik u toj postrojbi.
  - ❑ Ako zapovjednik koji zapovijeda vatrogasnom intervencijom ocijeni da raspoloživim sredstvima i snagama nije u mogućnosti uspješno obaviti intervenciju, o događaju odmah izvješćuje nadređenoga vatrogasnog zapovjednika koji preuzima zapovijedanje intervencijom.

-
- The background of the slide features a large, semi-transparent logo of the Public Fire Department of the Municipality of Opatija. The logo is a shield-shaped emblem with a blue top section containing the text 'JAVNA VATROGASNA' in white, a yellow middle section with a fire hydrant and a fire truck, and a red bottom section containing the text 'OPATIJA' in white.
- Kada događaj prelazi granice općine ili grada zapovijedanje vatrogasnom intervencijom preuzima zapovjednik vatrogasnih postrojbi vatrogasne zajednice područja ako isti postoji ili županijski vatrogasni zapovjednik.
  - Glavni vatrogasni zapovjednik može preuzeti zapovijedanje vatrogasnom intervencijom na teritoriju Republike Hrvatske ili odrediti zamjenika ili pomoćnika sukladno svojoj prosudbi o učinkovitosti takvog određenja.
  - Vatrogasnom intervencijom kod pravne osobe koja ima profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu zapovijeda zapovjednik te vatrogasne postrojbe.
  - Vatrogasna intervencija na vojnim objektima obavlja se na zahtjev i uz prisustva ovlaštenih osobe oružanih snaga Republike Hrvatske.

-
- The background of the slide features a large, semi-transparent watermark of the official logo of the Public Fire Department of the Republic of Croatia. The logo is a shield-shaped emblem with a blue top section containing the text 'JAVNA VATROGASNA' in white, a yellow middle section with a fire hydrant and other firefighting symbols, and a red bottom section. The text 'REPUBLIKE HRVATSKE' is also visible in the yellow section.
- Glavni vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik može narediti svakoj vatrogasnoj postrojbi da sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji na teritoriju Republike Hrvatske s određenim brojem vatrogasaca i tehničkom opremom, te zatražiti pomoć oružanih snaga Republike Hrvatske.
  - Županijski vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik može narediti svakoj vatrogasnoj postrojbi s područja županije da sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji na području za koje je nadležan, s određenim, brojem vatrogasaca i tehničkom opremom.

